

[Socialministeren]

ansvar for forsyningen med de mere specialiserede foranstaltninger. De formelle kompetence- og ansvarsregler har båret en omstilling og udvikling, der støt og jævnt har givet kommunerne en stærkere rolle i den faktiske udførelse af opgaverne, f.eks. inden for børne- og ungdomsområdet og i udflytningen fra de store, gamle særforsorgsinstitutioner til bofællesskaber.

Denne glidende decentralisering finder sted på mange områder, og den faktiske opgavefordeling mellem amtskommune og kommune er i dag meget forskellig fra amt til amt. Generelt tegner sig et billede af 3 modeller for overflytning af amtskommunale opgaver:

For det første foregår decentraliseringen i nogle tilfælde ved enkeltaftaler mellem amtskommuner og kommuner på specifikke områder. Der kan f.eks. være tale om, at amtskommunen giver kommunen et »bloktilskud« af samme størrelse som den hidtidige amtskommunale udgift på det pågældende område, og at kommunen med dette økonomiske rygstød – evt. i samarbejde med amtskommunen – udvikler alternative tilbud.

For det andet foregår der en generel udvikling i retning af, at amtets personale såvel i social- og sundhedsforvaltningen som på forskellige institutioner i stigende grad fungerer som konsulenter for det kommunale personale, som varetager det personorienterede, direkte behandlingsarbejde. På institutionsområdet er der i flere amter en udvikling i gang i retning af at benytte institutionernes ekspertise i mere udadventt arbejde (ambulant behandling og rådgivning samt tjenesteydelser uden for institutionen til f.eks. bofællesskaber og til familier med hjemmeboende børn med svære handicap) samt til kommunernes målrettede forebyggende arbejde over for børn og unge og deres familier.

For det tredje praktiseres visse steder en såkaldt regionaliseringsmodel, således at der inden for amtet kan være institutioner og andre tilbud på tre niveauer: kommunalt, »regionalt« og amtsligt. (»Regionalt« står altså på dette sted for et niveau mellem kommune og amt). Ideen er, at tilbudet på hvert niveau skal svare til befolkningsunderlaget for ydelsen ud fra det overordnede princip, at de opgaver, der på fagligt og økonomisk forsvarlig måde kan løses lokalt, også skal løses lokalt.

4. Problemer med den eksisterende opgavefordeling/finansiering

Den glidende decentralisering kan kun fungere i et godt samarbejde mellem amtskommunen og amtets kommuner. Dette samarbejde fungerer selvsagt forskelligt fra sted til sted, og når det ikke fungerer optimalt, viser der sig – især for brugerne og kommunerne – en række problemer med den nuværende opgavefordeling og finansiering.

Men selv når samarbejdet er godt, kan der opleves barrierer i den nuværende ordning. Et eksempel, der ofte fremføres – også af brugerne – er den situation, en familie til et barn med handicap befinder sig i: forældre til børn med handicap vælger i stigende grad at beholde deres barn hjemme, men deres situation vanskeliggøres af, at de skal have kontakt med både amtskommunale og kommunale rådgivere og behandlere. For disse familier vil det kunne opfattes som en daglig lettelse, hvis den samme (kommunale) rådgivning kunne sørge for den nødvendige hjælp i alle familiens daglige problemer både i hjemmet og i forbindelse med aflagtningsophold, daginstitution og skole. Den del af problemet, der vedrører kommunens forskellige tilbud, vil måske kunne løses i det omfang, kommunen efter ophævelsen af det sociale udvalgs selvstændige kompetence indfører nye samarbejdsformer på tværs af de nugældende forvaltningsstrukturer. Det må dog bemærkes, at det alene på grund af, at der ofte er tale om meget komplekse sager, ikke vil kunne undgås, at en familie skal have kontakt med mange forskellige personer; det afgørende vil derfor nok være, at familien har én kontaktperson, der kan koordinere hele indsatsen. Problemet er således måske i højere grad et koordinationsproblem end et strukturproblem.

Opgavefordelingen og finansieringen opleves af nogle kommuner snærende og begrænsende for den kommunale lyst til nyudvikling. En kommune kan f.eks. ikke uden videre oprette en institution på et område, der i dag dækkes af de amtskommunale forpligtelser.

Det er en ofte fremført kommunal opfattelse, at den gældende finansieringsordning og opgavefordeling vanskeliggør det forebyggende arbejde, idet dette som hovedregel udføres i kommunen og finansieres enten med halv statsrefusion eller fuldt kommunalt (f.eks. rådgivning). Den amtskommunale rådgivning er til gengæld